

JULDAGEN OTTESÅNG 1859

<sida1> ottesång Predikan på Juldagen 1859.

Uti vårt uplästa heliga Evangelium talar Apostelen Johannes om ordet, som vard[t] kött. Och många Höglärda hafva grub[b]lat öfver detta bibel språk, de hafva nemligen velat begripa, huru det gik till, att ordet vardt kött, men ännu har ingen kunnat förklara detta bibelspråk så klart, att någon enfaldig kunnat begripa det. Det hörer visserligen till våra Tros artiklar, <sida2> att Sonen är född af Fadren i Evighet, och Han i tidens fullbordan, [<och> överstrykt ord] föddes af Jomfru [Jungfru] Maria; men då vi med vårt Förnuft icke kunna begripa den naturliga aflelsen, huru skola vi då med vårt förnuft kunna begripa den öfver naturliga födelsen och den öfver naturliga aflelsen. Men redan i Johannis tid fanns det några lärda så kallade verldsvise, som grubblade mycket öfver den saken, huru Guds Son var född af Fadren i Evighet; och huru [han] blef aflad af den <sida3> helige Anda, o.s.v. Men huru länge de grubblade på den saken, kommo de i villfarelse, ty de ville begripa först och tro sedan. Emot dessa höglärde verlds[-]vise eller Filosofer skref Johannes sitt Evangelium, på det att de christna icke skulle blifva vilseförda och förvillade af en falsk lära. Och den falska läran bestod förnämligast deruti, att Jesus af Nazaret icke var någon Gud, utan en människa, begåfvad med större <sida4> förstånd än andra människor. Och detta större förstånd, kallades för Guds vishet, eller Logos, som betyder både vishet och ord. Apostelen Johannes skref sitt Evangelium emot dessa verl[d]svise, som förnekade Christi Gudsom, och visade att, ordet eller Guds visdom, var redan före skapelsen, och detta ord vardt nu kött. <sida5> Men denna hemlighet kan ingen människa begripa eller förstå, utan det kommer derpå an, om Du tror, att Han är Guds Son, född af Fadren i Evighet, och aflad af den heliga anda <sida6> i Jungfru mariæ lif. Detta trodde icke Judarne; utan de trodde, att han var Josephs son. Men Apostelen Petrus var den första som började tro, att Jesus var Guds Son, och sedan den tiden hafva alla christna haft samma tro, som Petrus. Och denna tro har ansetts vara så nödvändig för de christna, att dem [den], som icke trodde, att Jesus var Guds Son, han blef bannlyst, eller utesluten ifrån Församlingen: han blef ansedd <sida7> [<han blef ansedd> upprepning] för en Turk och hedning. Men hvad hjälper oss nu den Tron, att Guds Son har antagit mand[o]men, att han har vandrat här på Jorden, att Han har blifvit anklagad af Judarne såsom en bedragare och up[p]rorsmakare, att Han har blifvit dömd till döden af den Romerska Landshöfdingen Pontius pilatus. hvad hjälper denna Tro, om denna <sida8> Tro sitter endast i peruken. Du må gerna Tro, hvad apostlarne hafva predikat att denna af Pontius pilatus [<dömnda> överstrykt ord] till döden dömda Jude, blef oskyldigt dömd till döden; Du må gerna Tro, att Han verkligen blef död på korset; att han fick lif igen, och stod ifrån de döda, ehuru det är mången nu för tiden, som icke tror det <sida9> heller, utan menar att lifvet ändå satt qvar i honom, fastän han blef Skendöd: men hvad hjälper dig den Tron, att han verkligen var död, och fick lif igen: om Du icke tror detta med samma sinnes beskaffenhet, och med samma försmak af den himmelska saligheten, som lärjungarne kände om påskdagen när de sågo honom

JULDAGEN OTTESÅNG 1859

lefvande igen <sid10> stående framför sina ögon. Ja till och med om Du tror, att han blef så der plågad och korsfäst för dina synders skull, icke tjenar den Tron till någonting, om Du fortfar att lefva som en hedning. Ty meningen med Frälsarens oskyldiga lidande och död, var ju den att detta skulle gå dig så till hjertat, att Du deri <sid11> genom skulle blifva omvänd och pånyttfödd; Ty icke kan det vara dig till någon nytta om Du tror allt som är skrifvit om Christus, om Du deraf icke känner någon märkbar förändring i ditt eget hjerta; om du fortfar att vara samma hedning, <sid12> som Du varit hafver: Ty om Du betraktar Guds ord rätt, så skall du förnimma, att lärjungarne undergingo en märkbar förändring under den tiden, då Frälsaren låg i grafven. Först föllo de i förtviflan; de måste under detta tillstånd gråta och jämra sig. Denna förtviflade sorg var den första förändringen <sid13> som deras hjertan måste erfara och känna. Denna Lärjungarnes sorg och förtviflan svarar nu emot ångern och synda sorgen, eller ruelsen som Luther fordrar af alla sina anhängare, emedan Luther sjelf har haft en alfvarlig synda sorg, innan han <sid14> kunde komma till Trona. Eller är ni så dumma, att ni icke kan begripa att Luther har grubblat och just detta Luthers grubblande, var orsaken till hans omvändelse och pånyttfödelse. Och hade icke Luther grubblat, så hade vi ännu i denna dag varit i Påfvedömet. Det var detta Luthers grubblande, som först öppnade ögonen på honom, att han fick se den <sid15> falska salighets grund, hvarpå Påfvedömet hvilade. Ni må tro, att i Påfvedömet, fordrar man också, omvändelse, bättring, och pånyttfödelse likaväl, som i Lutherdömet. Men det är en liten fin skilnad emellan den lutherska pånyttfödelsen och den pånyttfödelse, som fordras i påfvedomet. Ty Luther lär oss, att människan blifver rättfärdig gjord och salig genom Tron allena utan gerningar, men i Påfvedomet [<drif> [upprepning](#)] <sid16> drifves den läran, att människan icke blifver salig genom Tron allena, utan att gerningarne höra med till Rättfärdiggörelsen. Detta är just hufvudpunkten i Påfvedömet, att kärleken måste vara Trons grund; men denna fina skilnad i Läran är dock så stor, att Luther omöj[[ligen](#)] kan förlikas med Påfven. Ja denna fina skilnad i Läran är så stor, att då <sid17> Luthers vänner ville ställa så till, att Luther skulle förlikas med Påfven, så skrifver Luther till sina vänner. I hafven tagit Eder före, att förlika Luther med Påfven, men sen till, att Jag icke kan förlika Christus med belial. Men Denna Luthers lära om Tron är icke så till förståendes som skulle människan <sid18> få lefva som han vill; och endast Tro att han blir salig. Ty Luther var icke den man, som lefde så ogudaktigt, som man nu för tiden lefver i Lutherdömet; utan Luther fordrade först en sann bättring en upriktig syndaånger, en sann omvändelse och pånyttfödelse, men icke blott en sådan pånyttfödelse, som alla Laglärare yrka, och fordra, nemligen den egna bättringen, utan Luther fordrar en sådan pånyttfödel[[se](#)], som är kännbar i hjertat; han fordrar <sid19> en sådan Tro, som gör människan glad och frimodig i sjelfva döden; en sådan Tro, som har kärleken till följd, men icke till sin grund. Luther har icke lärt: "synd[[a](#)] fritt, bara du Tror". utan har [[han](#)] här [[har](#)] lärt. Tro först, så kan Du öfvervinna synden. Luther har icke lärt: Du behöfver icke grubbla,

JULDAGEN OTTESÅNG 1859

du behöfver icke hafva något bekymmer om din salighet [,] nog blir Du salig med <sida20> [<med> [upprepning](#)] mindre gråt och illåt. Ty så lära denna verldenes vise dygdelärare. Du behöfver icke gråta och jämra dig som Lärjungarne, Du behöfver icke grubbla fastän Luther har grubblat. Det är bara verkhelgon, som mena, att de med sådant sjelfplågande kunna vinna saligheten. Nej; blir du ängslig så tag dig en sup, så går nog sorgen öfver. Handla blott redligt och ärligt, så drar nog Gud forsorg om resten. <sida21> Ja Gud vore en orättvis Gud, om han dömde ärliga, och välfrejde till eviga straff. Ja! När jag gör hvar man rätt, så behöfver jag icke frukta för efterräkningar, så tänker och talar mången nu för tiden. både lärd och olärd. Men så tänkte ju äfven hedningarne. dygden var ju äfven hedningarnes salighets grund. Nog vis[s]te äfven hedningarne att "dygden belönar sig sjelf och varder ytterligare belönad". Men behöfdes det icke mera till saligheten än dygden <sida22> så vore det en lätt sak att blifva salig: då skulle äfven alla dygdiga hedningar blifva saliga; ty ibland hedningarne har funnits ganska många, som lefvat dygdigare än de döpta hedningar, som nu för tiden kallas för christna. alla som äro döpta kallas nu för christna. men huru många äro de, som kunna anses för sanna Christna? För öfrigt kan hvar man begripa, att <sida23> om det icke behöfdes någonting annat till salighetens ernående, än den så högt beprisade dygden, som består deruti, att man gör hvar man rätt; så skulle ingen Frälsare behöfvas. Det skulle då endast vara några grofva tjufvar och skälmar, som skulle behöfva nåd, emedan de icke brydt sig om dygden och pligten. med ett ord: de grö[f]sta brottslingar vore de enda, som skulle behöfva nåd och syndernas <sida24> förlåtelse. kanske det är också endast för tjufvar och skälmar, som Fräl<sida25>saren kommit i verlden? Eller huru menen I? Icke behöfver väl Guds enda Son födas i fattigdom, smädas, pinas, korssfästas och dödas för ärliga, dygdiga, och hederliga menniskor? Nej platt intet för deras skull, som göra hvar man rätt, och lefva dygdigt. Sådana ärliga, dygdiga och rättskaffens menniskor, behöfva ingalunda krusa så mycket för vår Herre. Ty de hafva ju en säker och fast salighets grund uti sjelfva dygden, som belönar <sida26> sig sjelf och varder ytterligare belönad. vill icke vår Herra släppa dem in i Himmelriket, när de komma med fina kläder, med silke och siden, med Hästar och vagnar, och resenärer: så veta de nog vägen till en annan herregård, hvarest alla resande till Evigheten tagas emot med höflighet, och mycken artighet, hvarest husbonden i huset tar emot sitt främmande med hatten i hand, och säger; välkommen mitt herrskap. Jag vill hoppas att ni inte hör till de der svärmarena, som tala om barnet i krub[ban] <sida27> de der svärmarena, som sukka, som kreatur, som gråta och jämra sig, öfver en dödad Jude, som föregifva sig vara christna, och äro bara skrymtare? vi äro inga svärmare, svara de, som gjort hvar man rätt, och lefvat dygdigt. vi äro ärliga, och rättskaffens menniskor; vi hafva upfyllt våra plikter emot våra likar och djuren. Och vi hoppas, att ingen skall kunna anklaga oss för något brott. Nå. godt, säger husbonden som låter kalla sig för "Lucifer" det vill säga ljusets budbärare. <sida28> Hvart skola nu de taga vägen, som tala om barnet i krubban och de som inbilla sig att Englarne hafva sjungit för dem, och de som tro,

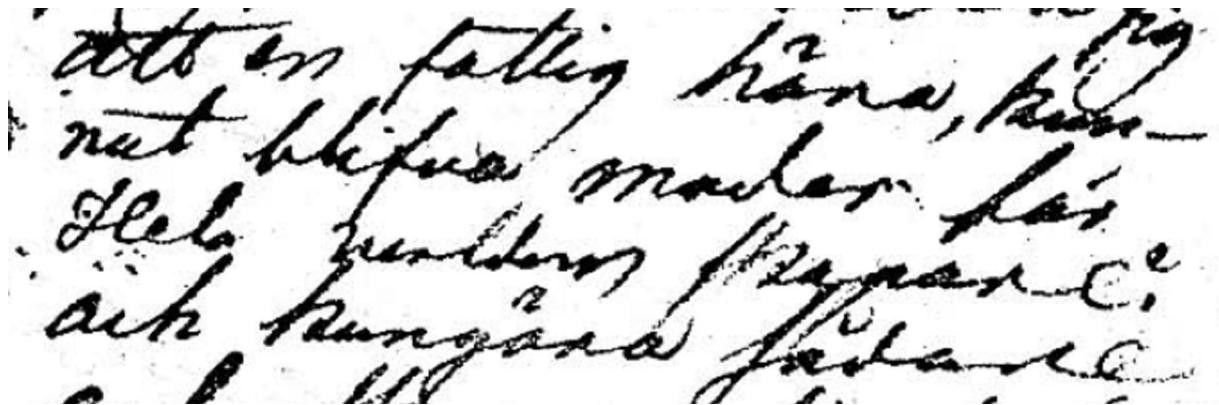
JULDAGEN OTTESÅNG 1859

att detta barn är Guds Son och de som Tro, att detta barn är verdens Frälsare? Skola icke de enfaldige Herdarne blifva skamligen bedragne när de inbilla sig, att de hört en Engla sång, när de hört en Svanesång; När de inbilla sig att en fattig höna [höra=hora?]*, kunnat blifva moder för Hela verdens skapare? och kungöra sådane galenskaper, för hela stadens befolkning?

— Original / Merikallios samling / Uleåborgs landsarkiv /

Anm. Kopian av predikan i Aunos samling / Nationalarkivet Helsingfors / har ett tillägg i slutet som lyder: Ja, hvart taga väl sådana enfaldiga menniskor vägen, när de genom döden skiljas hädan? Djefvulens vrede hafva de uppväckt, och verdens barn vela icke hafva dem i sin närhet ens evigheten. Gud skalla taga hand om dem. Han skalla gömma dem i sina fridens boningar, der de ännu en gång få höra englasången och der deras hjerta skall fröjdas outsägligt öfver Guds Son, att Han blef deras Frälsare. Amen.

— *På näst sista raden av predikan ovan finns ordet "höna" som likväl kan heta "höra" = "hora". Förnekar man att Jungfru Maria blev avlad av den Helige Ande, så blir konsekvensen, att Maria var en hora, för Josef tänkte ju överge henne p.g.a. otrohet, tills han fick veta att Maria skulle bli Guds Sons moder. Matt.1: 19-20

att en fattig höna, kunnat blifva moder för Hela verdens skapare, och kungöra sådane galenskaper

Det händer ofta, att Laestadius av misstag skriver streck över bokstäverna a och o. Ändelserna -na och -ra skiljer sig ganska litet från varandra. I ovanstående bild har vi ordet "höra" [=hora] på översta raden, och ordet "kungöra" på nedersta raden. På de två nedersta raderna finns orden "skapare" och "sådane" Där är ändelserna -are och -ane nästan lika. Slutsats: hora eller höna. Båda är lika riktiga. / Inskrivarens anmärkning /